

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΘΑΣΙΑΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1769-1909

Κωνσταντίνος Χιόνης

Τα έγγραφα που δημοσιεύουμε στην εργασία μας αυτή προέρχονται από πολλά και διάφορα αρχεία, που τα είχαμε συγκεντρώσει κατά τη διάρκεια της εικοσάχρονης έρευνάς μας. Από τα έγγραφα αυτά άλλα δημοσιεύουμε από το πρωτότυπο που μας είχε παραχωρηθεί από τους κατόχους, άλλα από φωτοτυπία που είχαμε κρατήσει ή που μας είχαν προμηθεύσει οι ίδιοι οι κάτοχοι ή τρίτα πρόσωπα. Μερικά από τα δημοσιευόμενα έγγραφα είχαν μνημονευθεί σ' άρθρα μας που είχε φιλοξενήσει παλιά η εφημερίδα «Ταχυδρόμος» Καβάλας. Πολλά όμως δε μνημονεύτηκαν καθόλου και παρέμειναν άγνωστα από τότε μέχρι σήμερα.

Η δημοσίευση των εγγράφων γίνεται κατά χρονολογική σειρά. Από τα έγγραφα που παραθέτουμε μερικά παρουσιάζουν αξιόλογο ενδιαφέρον, γιατί περιέχουν πολύτιμα ιστορικά στοιχεία. Η επιστολή που στέλνει το 1830 ο βοεβόδας της Θάσου Σοφιάν αγάς προς τους κατοίκους του Θεολόγου μας ενημερώνει πάνω στις διενέξεις των δύο μαχαλάδων για το ζήτημα της φορολογίας. Ο διορισμός του ιατρού Αν. Κωνσταντίνου ή Κωνσταντινίδη το έτος 1858 ως αντιπροσώπου του βασιλικού πράκτορα της Ελλάδος Αργύριου Μωραϊτόπουλου στην περιοχή Καλλιράχης-Βουλγάρου (Ραχώνι) αποδεικνύει την αύξηση της ναυτιλιακής και εμπορικής κίνησης, πράγμα που ανάγκασε τον ίδιο το Μωραϊτόπουλο να διορίσει αντιπρόσωπό του για ν' ανταποκριθεί στις μεγάλες ανάγκες. Η επιστολή που στέλνει το 1877 ο Σωτήριος Ιωάννου (Λαμπίρης) από την Τεργέστη επιβεβαιώνει την προφορική μαρτυρία που υπήρχε ότι μετέβη στο Μόναχο για να παραλάβει τη βιβλιοθήκη και τα προσωπικά αντικείμενα του αρχιμανδρίτη Καλλίνικου Σταματιάδη, που είχε πεθάνει το ίδιο έτος. Από έγγραφο του Γενικού Διοικητή της Θάσου μαθαίνουμε επίσης για το διορισμό σούμπαση που έγινε το 1881 στην κοινότητα Σωτήρος. Από άλλο έγγραφο του 1898 διαφωτίζεται ένα σημαντικό ιστορικό γεγονός, αφού αποδεικνύεται ότι οι αντιπρόσωποι των χωριών της Θάσου είχαν συνέλθει στην Καβάλα για ν' αποφασίσουν πάνω σε ζωτικά θέματα που είχαν ανα-

κύψει στη Θάσο με την επιβολή αυστηρών μέτρων και νέας βαριάς φορολόγίας από μέρους της αιγυπτιακής διοίκησης. Ο διορισμός που γίνεται του Αναστασίου Λογοθέτη από τους κατοίκους του Παπάς Καζαβίτης συνηγορεί σε τούτο. Ενδιαφέρουσα ακήμια είναι και η αναφορά που έστειλε το 1901 η Μουχταρσάδη Μπαρδών στο γενικό διοικητή της Θάσου Μαχμούτ Ριφάτ Βέη. Η αναφορά περιέχει και αναλύει όλα τα αίτια που προκάλεσαν το μαρσάρι της Θάσου και προτείνονται μέτρα θεραπείας της όλης δυσάρεστης κατάστασης που είχε δημιουργηθεί.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και αρκετά δικαιιοπρακτικά έγγραφα, όπως είναι το φιλίκι του 1804, η δωρεά που γίνεται το 1821 από μια οικογένεια στο μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου, το συμφωνητικό του 1849 για το συντροφικό φούρνο, το προικοδομητήριο της Ελένης Δημητρουδής ή Χ'΄΄Τιάς, που παντρεύτηκε το 1854 το Στάμ. Στάματσκο, το παλαιόδικατο που δίνει το 1881 η Αικατερίνη Δημητρίου στον Ιωάννη Γιαννάκη, το συνυποσχετικό των κατοίκων της κοινότητας Σωτήρος που γίνεται το 1887 για διανομή γης, το μερίδιο του παλού και της παλαιάρχας που πωλεί ο καπετάν Φυλακτός Γιαννάκη το 1896 στον Αναγνώστη Φ. Βαρσαμίδη, η αγορά κι άλλων μερίδιων παλού το 1902 από τον Αναγνώστη Φ. Βαρσαμίδη, η επιστολή του μόντε-σαρίφη Θάσου προς το Μουχτάρη των Μαρών για να επιτρέψει στους Αν. Βαρσαμίδη και Νικ. Ιωαννίδη να συλλέξουν τις ελίες από τα ελαιόκατατάτους, επ' όσον είναι περιπαγμένα και δεν έχουν ξένα ελαιόδεμα, και το πλν-ρεζόουσιου που γίνεται το 1909 στον Π. Α. Προδρόμου για να χειρισθεί την υπο-θεση της κατάχρησης.

Αυτή τη φορά ακολουθήσαμε διαφορετικό τρόπο στη δημοσίευση των εγγράφων. Επειδή υπάχουν πολλά ορθογραφικά λάθη στα περισσότερα έγγραφα, γι' αυτό ορθογραφήσαμε τα κείμενα και διατηρήσαμε τα λάθη στις υπογραφές μόνο. Δεν κάνουμε καμία διόρθωση στη σύνταξη και ό,τι προσέ-σاختε το βάλουμε σε παρένθεση, ενώ ό,τι αφαιρέσαμε το βάλουμε σ' αγκύλην.

ΕΠΙΡΑΦΑ

I

1769 Ματίου 28

Σε δίπλωλο χαρτί με διαστάσεις 0,223×0,164. Γραμίζεται δύο φορές οριζόντια. Το κείμενο δόχισε να συντάσσεται στην 4η σελ. αλλά σταμάτησε απότομα, αφού γράφθηκαν τα εξής: «έτος 1769 ματίου 28. / +Διά του παρόντος ήτιν και ενισχυθέντος γράμματος δηλοποιώ / ήτοι φανερώω έγω». Η απότομη διακοπή της σύνταξης είναι ειρωνής. Ο συν-

τάκτης του κειμένου έγραφε ότι η πώληση των ξιγηναργιών έγινε από μέρους του μόνο, ενώ έπρεπε να ομολογεί ότι έγινε και από μέρους των αδελφών του και της μητέρας του. Έτσι σταμάτησε το γράψιμο και το ξανάρχισε στην 4η σελίδα, που την έκανε 1η. Στη σημερινή 4η σελίδα αναγράφεται ακόμα και η παρακάτω περίληψη: «όμολογία διὰ τὰ χωράφια / όπου ήγοράσαμεν ἀπὸ τὰ παι/διὰ τοῦ Γεωργίου, τὸν Παναγιώτην / ἡγουν ξιγηναριά». Το πρωτότυπο βρίσκεται στα χέρια μου. Το είχε παραδώσει ο Γεώργιος Παπαευστρατίου στον παππού μου Κων/νο Χιόνη το 1921, όταν του είχε πωλήσει το ελαιόκτημα στου «Ρίζο Πεύκο», που λεγόταν τότε «Μούτσου αλώνι». Το αρχικό επώνυμο «Απιδιό» άλλαξε μετέπειτα σε «Μούτσου αλώνι», γιατί ο παππούς του Γεωργίου Παπαευστρατίου ήταν ναυτικός, και στη συνέχεια σε «Ρίζο Πεύκο», γιατί κάτω από ένα μεγάλο πεύκο που υπήρχε κάθονταν τα πρόβατα του Ρίζου, που έβοσκαν σ' εκείνο το βοσκότοπο. Το κείμενο είναι καθαρογραμμένο κι έχει λίγα ορθογραφικά λάθη.

Έτος 1769 Μαρτίου 28 / + Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν καὶ ἐνμαρτύρου γράμματος γράφομεν / καὶ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς ὅλα τὰ ἀδέλφια, τοῦ μακαρίτου Γεωργίου τὰ / παιδιὰ, ὃ τε ἐγὼ ὁ Παναγιώτης, Δούκας, Θωμάς, Σουσάνα, ὁμοῦ δὲ καὶ ἡ / μητέρα μας, τὸ πῶς πουλοῦμεν τὰ ξιγηναργιά¹ ὅπου εἴχαμεν μαζί, / τοῦ Ἀπιδιοῦ, τοῦ Πετροῦδι, ὅλα ὡς καθὼς εἶναι μὲ τὴν περιοχὴν τους, / εἰς τόπον ὅπου πλέον νὰ μὴ ἔχομεν νὰ κάμωμεν εἰς τὰ / ἄνωθεν ξιγηναργιά, οὔτε καὶ ἀπὸ τὴν περιοχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς / βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας ἐδώσαμεν τὸ παρὸν γράμμα εἰς ἔνδει/ξιν καὶ βεβαίωσιν, καὶ ἐδόθη εἰς τὰς τιμίας χεῖρας τῆς κυρᾶς / καλογριάς Λαυρεντίας, τὸ ὅποιον γράμμα ἐδόθη εἰς τὰς / χεῖρας τῶν παιδίων τοῦ μακαρίτου Σωτήρη, ἐπειδὴ καὶ ἡγοράσθη / ἀπ' αὐτῶν.—/ ὑπόσχομαι καὶ ἐγὼ ὁ Παναγιώτης τοῦ γε Γεωργίου / ὁμοῦ δὲ καὶ ὁμολογῶ ὡς μεγαλύτερος / ἀδελφός.—

2

1778 Μαΐου 3

Σε δίφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,219×0,161. Τσακίζεται δύο φορές οριζόντια. Στην 4η σελ. υπάρχει η εξής περίληψη: «όμολογία διὰ τὸν κισλὰ[ς] ἀπὸ [αγο] ἀγόρασα ἀπὸ / τὴν καλογριά τὴν Ρατουδὴ ἔτος:1778:Μαγίου:3». Το πρωτότυπο βρίσκεται στα χέρια μου και προέρχεται ἀπὸ τ' ἀρχεῖο τοῦ παπποῦ μου Ἀναστασίου Γιαζή, που ἦταν δισέγγονος τοῦ προεστοῦ καὶ οπλαρχηγοῦ τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1821 στὴ Θάσο Χατζηγιώργη Μεταξά. Το κείμενο έχει αρκετά ορθογραφικά λάθη. Στο τέλος του κειμένου υπάρχουν δύο δακτυλικά αποτυπώματα.

Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος ὁμολογῶ ἐγὼ / ἡ καλουγριά Ἡρατουδὴ

1. ξιγηνარიό ἢ ξιναριό εἶναι ὁ τόπος διαμονῆς ζώων.

και η θυσία μου η Σ /μαρτύριον ότι πώς έπρουλάγηται τον ξ /ι[η]ναρ/γίου στου Κλησιδ² με θ λον το ν τοπου α πο το οβρίτζι, / το ϵ να του σβουρου Υ αροβ Κανόβα και Λ ρου και / Μονοπε λ και Καστανι δ , Μαρακου δ Λ ακου δ και Π α- χ ια και του πούλησται με κοινήν γν ω μη / δια ρ όσια —12— ήλων δ ω δικα και μεν / και ξ βει τινα δ ταβατζής και π α γει στη ν κ ρ ιση / ήτοι ξ ζουδου ρ ε ξ ζει να ϵ χ α στε α πουκ ρ ιται και / δια β ϵ βαιωσι α ληθινή ϵ γ ρ αφα του παρόν / γ ρ άματα και ϵ δ θ η εις τ α ς χ ϵ ι ρ ας του Μητα ξ α ξ ϵ (μ)π ρ ο/(σ)θεν των α πουκ α - τ ωθεν γ ϵ γ ρ αμ ϵ ν ϵ νον μαρτύριον / και ϵ στω εις ϵ (ν)δ ϵ ι ξ ιν ϵ ν πα(ν)τι κα ρ ψ ω 1778 / Μα ρ τιου —3— τητη α ξ α ς τη χ α λ η ρ αφα και / μαρτη ρ ας / σωτη ρ η παπα γ ληνης μαρτη ρ ας.

3

1793 Ιανουαριου 11

Σ ε δ ϵ φ ν λο χ αρ τ ι με διαστάσεις 0,155X0,111. Γ οκ α ί ξ εται με α ρι δ ν τ ια και με α - β ετα. Γ ο κ ϵ ι μ ενο σ ν νε χ ί ζ εται και στη 2η σ α . Σ την επ β ε ν η σ α . ϵ χει π ροσ θ ε τ εις α ρι δ μ α ν και ανα γ ρ α φ ϵ ται η π ερ β ληψη: «τη μ η[η]σ ν τη δια τ α δ ϵ ν/τ α του Σ ωτ η (ρ η) Π απα τ ιου(α) ν ». Σ την 4η σ α . υπ α ρχει α λ α η με α ο μ ο λ ογ α ς ϵ ν δ ϵ λα μ νο δ εν δ ρου, που ανα γ ρ α φ ϵ ι: « ϵ τι ρ ο δ[η] ϵ ν τ ο ϵ να 1 στο Λ ο ρ τ α δ ι κο / το πούλη σ α τον Σ)(χ)κα ρ α τ η του Γ ι ω ρ η ϵ λω δ Σ ω/τ η ρ η ς του παπα- Γ ου δ νη ρ ρ δ . πα ρ α δ ις 70 / ήτοι ή β ο μ ή τ α και δια το β ε β ηον της δ - / λ η β ει α ς ϵ δ ω σα τη(ν) ο μ ο λ ογ α εις τ α ς χ ϵ ι/ ρ ας του Σ κα ρ α τ η ϵ (ν) τη ν Λ α ρ τιου 30 / ϵ τος 1795 / σωτη ρ η γ ρ α /φ α ς και μαρτη ρ ο». Γ ο π ρω τ ο ν το ν β ρ ι σ κ εται στα χ ε ρ ια του σ ν μ β ο λ ο γ α ι ο γ ρ α φου Π ανα γ λη τ η χ α λ δ ϵ ζου. Γ ο ϵ ι χ α ϕ ω τ ο ν τ ν π η σει α πο τ ϵ α ρ χ ε ι ο του 1973 με α δ ι α τις μ α ρ α ϵ γ γ ρ α φα. Γ ω α δ ρ ρ ο μ ου, που δ η μ ο σ ε ν θη κ ε στις 3-1-1974 στην εφη μ . « Γ α χ υ δ ρ δ ι μ ος» Κα β α ξ ας και ϵ ι χ ε ως τ ι λ ο: «το Π ρω τ ο δ ι κ ει ν θ α σ ου», στη- ρ ι χ τη κ ε τ ότε στο α ρ χ ε ι ο της ο ι κο γ ε ν ει α ς χ α λ δ ϵ ζου. Γ ο κ ϵ ι μ ενο ϵ ι ν αι π ο λ υ α νο ρ θ δ γ ρ α ϕ ο.

2. *Κλησιδ* το ν π ω ν β ι ο κ ον τ ά στην Λ α ν η- Γ ι α νη της κοιν ν η τ ας θ ε α δ ν ου.
3. Λ δος, *Μονοπε λ ς*, *Καστανι δ* και *Μαρακου δ* Λ ακου δ του β ρ ι σ κ ονται στην π ερ β ε τ ια του θ ε α δ ν ου.
4. β α. *Κω σ τα ν τι ν ου χ ι ω η*, Γ ο α ρ χ ε ι ο της ο ι κο γ ε ν ει α ς χ α λ δ ϵ ζου. Γ ο Π ρω τ ο δ ι κ ει ν θ α σ ου, εφη μ . « Γ α χ υ δ ρ δ ι μ ος» Κα β α ξ ας, ϕ ω λ . 3-1-1974.

θείας ἔδουσα / τὴν ὁμολογία μου εἰς τὰς χεῖρας τοῦ / Σκαρλάτη τοῦ Γιώργη
διὰ πίστω/σιν[η] κι βεβαίωσιν. / μαρτις διμητρη δούκα κε τιμητης / μαρτις
ατονη γη/ανη δουκα / μαρτις γηόργη / ληγηρο / Γράφο και μαρτηρο εγο ου /
Γηόργης του παπαγηάννη / ειουναρηου 11 ετη 1793—.

4

Τουρκικό φερμάνι του έτους 1804. Έχει διαστάσεις 0,582×0,545 και τσακίζεται τρεις φορές οριζόντια και μία κάθετα. Το νερό που έπεσε τελευταία ξέπλυνε τη μελάνη σε μερικά σημεία και κατέστησε το έγγραφο δυσανάγνωστο. Μετά την απελευθέρωση ένας γραμματέας του Πρωτοδικείου Καβάλας, που γνώριζε καλά την τουρκική, ανέγραψε στο φερμάνι την παρακάτω περίληψη: «Οι ιδιώται Κοτζά Κων/νος, Παπαοικονόμου Δημήτριος και Ανδρέας, κάτοικοι Καλλιράχης, υπέβαλον αίτησιν διά της οποίας εζήτησαν την απαγόρευσιν της επεμβάσεως επί των ιδιοκτητών αγρών κειμένων εις την περιοχὴν του χωρίου τούτου των Χατζησταυροπούλου, Δημητρίου Μολλίνου, Χατζηγιαννάκη, Χατζηγιάννη, κατοίκων Καζαβιτίου, αυθαιρέτως καταλαβόντων τα χωράφια των παρά το αρχικώς εκδοθέν χοτζέτιον (ιερονομικόν τίτλον). Καίτοι δε οι τελευταίοι ισχυρίσθησαν ότι δεν κατέλαβον τα περί ου χωράφια, ότε διετέλουν ταύτα υπό την κατοχὴν και καλλιέργειαν των ιδιοκτητών, αλλ' αντιθέτως κατέλαβον ταύτα καθ' ην εποχὴν επί συνεχὴ τριετίαν εγκατελείφθησαν, καταστάντα χέρσα, όποτε επενέβησαν ως δικαιούχοι ταπίου (τίτλου). Εν τούτοις όμως παρέχεται δι' αυτού η άδεια καλλιιεργείας εις τους πρώτους, ίνα κατέχουσιν ως πρότερον. Τη 1220 (1804)». Το έγγραφο βρίσκεται στο Λαογραφικὸ Μουσείο Καβάλας και προέρχεται από το αρχείο της κοινότητας Σωτήρος.

5

1821 Ιανουαρίου 8

Σε δίφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,322×0,229. Τσακίζεται δύο φορές οριζόντια και μία κάθετα. Οι δύο δωρητές θέτουν και τα δακτυλικά αποτυπώματά τους στο τέλος του κειμένου, που είναι γραμμένο στην 1η σελ. Το πρωτότυπο βρίσκεται στα χέρια μου. Μου το είχε παραχωρήσει το 1972 ο μακαρίτης πια ιατρός Γεώργιος Βασιλικός. Το κείμενο είναι καθαρογραμμένο μ' ελάχιστα ορθογραφικά λάθη.

+ Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ταπεινοῦ γράμματος δηλοποιῶμεν ἡμεῖς οἱ ὑποκάτωθεν γραμμένοι / Σωτήρης καὶ Φωτεινὴ ἡ γυναίκα μου, ἐκ τῆς χώρας τοῦ Θεολόγου, ὅτι μὲ μίαν συμφωνίαν καὶ μὲ ἕ/ναν λόγον καὶ οἱ δύο μας, χωρὶς νὰ μᾶς παρακινήσει ἢ νὰ μᾶς βιάσει κανένας, ἐσυμφωνήσαμεν διὰ ψυχικὴν μας σωτηρίαν καὶ διὰ μνημόσυνον τῶν γονέων μας καὶ ἀφιερώσαμεν τὸ / ὁσπίτιόν μας μ' ὅλην του τὴν περιοχὴν καὶ μὲ ὅσα κτήματα ἔχομεν μέσα

5. Για τα τοπικά κέντρα της Αφρικής και της Ασίας, η Κωσταντίνου Χιολή, περ. 11-α-67, 1, 1, 1975. Το κέντρο διεξάγει εκπαιδευτικές και άλλες δραστηριότητες για να εκπαιδεύσει τους νέους της περιοχής και να τους βοηθήσει να αναλάβουν την ευθύνη της ανάπτυξης της χώρας. Το 1981, ενώ ανακατασκευάζονταν τα κτίρια, η Κωσταντίνου Χιολή έλαβε από τον τότε πρόεδρο της Δημοκρατίας, Κωνσταντίνου Καραμανλή, το βραβείο της Αριστείας.

6. Δ. Αποστολίδης, «Οι τοπικοί κέντρα της Αφρικής και της Ασίας», περ. 11-α-67, 1, 1, 1975.

ὑποσχόμεθα / καὶ βεβαιούμεν τὰ ἀνοθεν.

6

1826 Φεβρουαρίου 12

Σε δίφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,177×0,102. Τσακίζεται δύο φορές οριζόντια. Το πρωτότυπο βρίσκεται στα χέρια του συμβολαιογράφου Παναγιώτη Χαλδέζου. Το κείμενο έχει πολλά ορθογραφικά λάθη. Το όνομα του συντάκτη του κειμένου αναγράφεται στη 2η σελ., ενώ στην 3η σελ. σημειώνονται μερικές κακογραμμένες πρακτικές ιατρικές θεραπείες. Στην 4η σελ. υπάρχει η εξής περίληψη: «τοῦ ὑπόγραμμα τοῦ Σταμάτη τῆς Σκαρλατίνης». Στην ίδια σελ. αναγράφονται και τα εξής: «μὴ τὸ ἴδιό μου χέρι γράφω κι / φανερώνου ἐγὼ οὐ γέρο Γιώργης / τοῦ παπα-Γιάννη ὅ,τι πάρονε ἀπὸ τὰ χωρά/φια νὰ τοῦ μοιράζονε ἡ θυγατέρα / μου Βινιτιά μαζί μὴ τῇ Παλλίτζα, / διότι μὴ τὸ τάζανι μὴ τὸ ἴδιό τους / στόμα ἡ Σκαρλατίνα κι οὐ Στα/μάτης· ἔχομι κι πὸ 'να ἡδὴ μάρτυρα».

»Διὰ τοῦ παρό(ν)τος φανερώνομι ἡμεῖς / ὑποκάτωθεν γεγραμμένοι ἐγὼ ἡ Σκ/αρλατίνα καὶ ἐγὼ οὐ Σταμάτης τοῦ Σουτήρη / ὅτι πὼς ἔκαμεν ὁ γέρο Γεώργης τοῦ παπα-/Ιωάννου τὸν τόπον καὶ ἦλθε εἰς τὸν Ποτὸ / στοῦ 'Αλεβρούδι καὶ μᾶς ἄρνεψε⁸ τὰ πα/τρικά μας τὰ χωράφια, ὅπου τὰ εἴχαμε / χαμένα καὶ δὲ τὰ ξέβραμι, καὶ ἦρθε / καὶ μᾶς τὰ ἄρνεψε διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς καὶ / οἱ δύο μας ὑποσχόμεσθην καὶ οἱ δύο μας / νὰ τὸν δίνομεν ἀπὸ εἴκοσι τέσσερις ὁ/κάδης ὁ καθένας γέννημα, ὅταν / τὰ παίρνομεν· καὶ εἰ μὲν καὶ ἀπο/θάνει ὁ Γιώργης, νὰ δίδονε τὴν Παλλί/τζα τὴν θυγατέρα τοῦ ἑνα κιλό· κι ἂν/[ν] δὲ(ν) τὸ δώσουνε αὐτόνε, ἔχει νὰ παί/ρνει ἡ Παλλίτζα κι αὐτὴν τὸ μερτικό / τῆς ἀπὸ τὰ χωράφια αὐτά, κι ἔχω / μὲν πρῶτα τὴν Παναγία μάρ-τυρα. / 'Οθεν καὶ εἰς τοῦτο ἔδωσα μὲ τὸ ἴδιο ὑπό/γραμμά μας εἰς τὰς χεῖρας τοῦ γέρο Γεώρ/γῃ τοῦ παπα-Ιωάννη διὰ νὰ ἔχει τὸ κῦρος / ἐν πα(ν)τὶ κερῶ· ἔτος 1826 Φεβ/ρουαρίου 12 // παπαβασιλὶς γραφας.

7

1830 Ιουνίου 13

Σε δίφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,217×0,160. Τσακίζεται δύο φορές οριζόντια καὶ μία κάθετα. Το κείμενο τῆς ἐπιστολῆς συνεχίζεται καὶ στὴ 2η σελ. Στὴν 4η σελ. αναγράφ-

8. ἐδειξε, υπέδειξε.

γο. Προέρχεται από τ' αρχείο της μεγάλης πατριαρχικής οικογένειας του Ραχωνίου Θεοδωρούδη Καραπαναγιώτη¹². Η γιαγιά του Λασκαρούδα Δημητρούδη είχε παντρευτεί πρώτα το Νικόλαο Παναγιώτη Θεοδωρούδη και μετά το θάνατό του το Σωτήριο Στεφανή. Φεύγοντας από το Ραχώνι πήρε μαζί της και το αρχείο του, που το διαφύλαξε ο εγγονός της Μήτσος Χατζούδης. Όταν πληροφορήθηκα για την ύπαρξη του αρχείου αυτού, παρακάλεσα το Μήτσο Χατζούδη να μ' επιτρέψει να το δω. Για ν' αποφύγει τις οχλήσεις μου φωτοτύπησε ο ίδιος 10 έγγραφα απ' όλο τ' αρχείο του και μ' έδωσε τις φωτοτυπίες. Από τα φωτοτυπημένα έγγραφα τρία ήταν γραμμένα στην ελληνική και τα υπόλοιπα στην τουρκική. Τα τουρκικά έγγραφα τα έθεσα στη διάθεση του τουρκολόγου κ. Βασίλη Δημητριάδη, ο οποίος με πληροφόρησε ότι πρόκειται για ενδιαφέροντα έγγραφα των ετών 1631-1725, που αναφέρονται στον πληθυσμό του νησιού και στη φορολογία του. Το έγγραφο που δημοσιεύουμε έχει πάνω στο μέσο στρόγγυλη σφραγίδα με παράσταση του Αγίου Γεωργίου. Είναι αρκετά ανορθόγραφο.

Διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν ἐσφραγίστου καὶ καθολικῆς ἀποδείξεως ὁμο-
λογοῦμεν ἡμεῖς ἄπαντες οἱ ἐν τῇ (i)ερᾷ καὶ σεβ(α)σμίαν / μονὴν τοῦ Ζωγράφου οἱ ἐνασκούμενοι πατέρες ἐσυμφωνήσα/μεν μὲ τὸν κύρ Θεόδωρον τοῦ Καραπαναγιώτη ὅτι ἐπουλήσαμεν / ἓνα μερίδιον ἀπὸ τὸν κισλάν¹³ εἰς τόπον κα-
λούμενον Πετζίτη, διὰ τὸν ὁποῖον κισλάν κεφάλια ἐλαιόδενδρα 5, ἥτοι πέντι /
δύο εἰς τὸ Στενὸ καὶ δύο εἰς τὲς Ἀμμούδες καὶ ἓνα εἰς τὰ Παλούκια καὶ γί-
νον(ται) ὅλα πέ(ν)τι τὰ ἐλαιόδενδρα, τὰ ὅποια αὐτὰ τὰ ἔχομε τελεί/αν ἀλλα-
γὴν μὲ τὸν κύρ Θεόδωρον, διὰ τὰ ὅποια νὰ τὰ ἐξουσιάζει τὸ / μοναστήριό
μας, διὰ τὰ ὅποια δένδρα ἐδώσαμε τὸν κισλάν / νὰ τὸν ἐξουσιάζει ὡς τέλειος
νοικοκύρης ἀπὸ τῶρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς. / Καὶ διὰ βέβαιον ἐδώσαμεν τὸ παρὸν
μας ὁλοσφράγιστόν μας γράμ/μα εἰς χεῖρας τοῦ εἰρημένου κύρ Θεόδωρου ἀπὸ
χωρίον Βουλγάρου / ἵνα ἔχῃ κύρος καὶ ἰσχὺν ἐν παντὶ κρίσεως. / 1833 Ὀκτω-
βρίου 12. / Ἐπίτροποι τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ζωγράφου γέρο Τιμόθεος καὶ
X''/Γεννάδιος καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ / » (βουλγαρικὸ ὄνομα) / »
νηκόλαος γιανάκη μαρτηρὸ τα ἀνοθεν γεγραμμένα.

9

1849 Μαΐου 25

Σε δίφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,262×0,214. Τσακίζεται μία οριζόντια, μία κάθετα και άλλη μία οριζόντια. Μ' επέτρεψε το 1973 να φωτοτυπήσω το πρωτότυπο με μερικά

12. Για το αρχείο της οικογενείας Θεοδωρούδη Καραπαναγιώτη βλ. Κωνσταντίνου Χιόνη, εφημ. «Ταχυδρόμος» Καβάλας, φύλ. 10 και 11-6-1975.

13. βοσκότοπος.

δύνα εγγράφα ο Νικήτας Ιωάννου, από τις Μαρτίες. Το κείμενο είναι καλλιγραφημένο και ορθογραφημένο. Το συντάξε ο ίδιος ο μητροπολίτης Μαρωνείας Κύριλλος, όταν το Μάτιο του 1849 περιόδευε τη Θάσο και πέρασε από τις Μαρτίες. Ο γραφικός χαρακτήρας είναι ο ίδιος με το γραφικό χαρακτήρα επιστολής που έστειλε ο Κύριλλος στον παπα-Δημήτρη Αντωνόπου, από το Καζαβλί¹⁴.

Ο Μαρωνείας Κύριλλος επιβεβαιώνει. / + Διά του παρόντος αποδεκτικόν δὴλον ἀποκαθίσταται ὅτι ἐπὶ τῇ βάρει τῆς διαθήκης / τῆς Κωνσταντινῆς, τῆς φερόσης τὴν ἡμερομηνίαν τῆς αἰ:ης τοῦ 'α' καὶ / τῆς δημολογίας τοῦ ἰδίου πνευματικοῦ τῆς πατρὸς κυρίου Διαμάντη περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς / διαθήκης, ἥτις ἐπικυρώθη παρ' ἡμῶν, ὡς ἔχουσα τὸ ἀπαιτούμενον κῦρος, δὴλο/ποιοῦμεν ὅτι οἱ λοιποὶ κληρονόμοι καὶ τέκνα τῆς γράμης δὲν ἔχουσι δι- καίωμα νὰ ἐπηρε/άζωσιν οὐδὲν τὸν μικρότερον υἱὸν τῆς Μαρωνείας διὰ τὰ χαρισθέντα αὐτῷ, κατὰ τὴν / διαθήκην τῆς, τέσσαρα ἑκατοστάρια καὶ τὸ ἕμι- λί το παλαιὸν ὅσον ἀνεβῶσιν ὁ Μαρ/ωνεὺς εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τὸ λεγόμενον εἰς τὰ Σκόδρα, τὸ συνιστάμενον εἰς τέσσαρα κομμάτ/ια παλαιά/καταλὰ ἀν- κοῦτα εἰς τὴν Κωνσταντινῆν καὶ χαρισθέντα αὐτῷ, καὶ ἐνὶ λόγῳ ὅαο / τὸ ἡω- ράκι, ὅπερ περὶέχει τὸ ἀμπέλι, καὶ ὅτι ἐκτὸς τούτων, τὰ ὅποια ἀνήκουσιν / εἰς τὸν Μαρωνεὺς, τὰ λοιπὰ θέλουσιν διαμεμεῖνται εἰς ὅλα ἐξ ἑσού τ' ἀδελφία, καὶ ὅτι ἡ γράμια Κωνσταντινῆς αὐτῇ ἐδωρησάτο καὶ ὅσο φουστάνια εἰς τὴν θυγάτηρα τῆς / Ἀβέρσαν. Ταῦτα πάντα συμφώνως τῇ διαθήκῃ ὡμολόγησαν ἐνώπιον ἡμῶν / ὁ ἀναφερθεὶς πνευματικὸς πατὴρ κύριος Διαμάντης. Δι' ὃ καὶ ἐγένετο τὸ παρὸν / ἀποδεκτικὸν καὶ ἐδόθη τῷ γηθέντι Μαρωνεῖ. —Τῇ 25ῃ Μαΐου 1849: Ἐν Μαρωνείᾳ / παπαστάματις βηβ(α)ω / ἀναγνώστης ἀναστασιὺς βεβῶ / Κυπαρίσις θωμά βαιβῶ.

Σε δέφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,182×0,170. Πечатается на листе бумаги и на ор- зована. Το πρωτότυπο βρίσκεται στα χέρια του Νικήτα Ιωάννου. Το συμπληρωτικό του συμπρωτότυπο φέρουν είναι γραμμένο στην 1η σελίδα. Στη 2η σελίδα αναγράφεται η πόλη του πνευματικού πατέρα της Κωνσταντινῆς στο Μαρωνεῖο. Η σχετική παράφραση: «1852 Μαρτίου 12 ἐξοικειώθησαν ὁ τε παπαστά- ματις / Διαμάντης καὶ τὸν Μαρωνεῖο Ιωάννην διὰ τὴν ὁπίσθεν / συντροφίαν τοῦ πόρ- νου καὶ ἐπολέησαν ὁ παπαστά- ματις / τὸν Μαρωνεῖο Ιωάννην / τὸν Μαρωνεῖο Ιωάννην καὶ ἐλάβην / τὴν τιμὴν τοῦ πνεύματος τοῦ γρ. 150, ἥτοι ἐκατὸν πνήντα / καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θέλει λογίζεσθαι 14. Φωτοτυπία του γράμματος αὐτοῦ, που ἔχει γράφει το 1851, βρίσκεται στα χέρια του.

ὁ φοῦρνος ὅλος κτῆμα τοῦ αὐτοῦ / Μαθιοῦ. "Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν δέδωκεν ὁ Ἰωάννης τὸ πρῶτον / συμφωνητικὸν τῆς συντροφίας τὸ ἴδιον καὶ τὸ πούλησε / εἰς χεῖρας τοῦ Μαθιοῦ Γεωργίου καὶ ἀποφαίνεται. / Ἰωάννης λιαρικοβινὸς ἀποφένεται διὰ τὸ σιμίον τοῦ σταυροῦ+ / »Νικίτας ἀναστασίου μαρτιρῶ / »κίπαρίσις παναγιότι μαρτιρὸ / »πάν(α)γιδοτι σουτιρη μαρτιρὸ / ἀναγνώστις ἀναστασίου γέγραφα καὶ μαρτιρῶ».

Ἐν ἔτει 1849: Αυγούστου 29. / Διὰ τοῦ παρόν(τος) συμφωνητικοῦ ἡμῶν γράμματος δῆλο(ν) / ὅτι ἐγὼ ὁ Μαθιδὸς τοῦ Γιωργίου μὲ τὸ νὰ ἐσυφώ/νησα μὲ τὸν μαστορο-Ἰωάννη Λιαριγκοβινὸν καὶ / ἐκάμαμε ἓνα φοῦρνο μπροστὰ εἰς τὸ ὁσπίτιόν / μου καὶ ἐγὼ ὁ Μαθιδὸς ἐβαλα τὸ χωράφι καὶ / ὁ μαστορο-Ἰωάννης τὴν τέχνην του καὶ νὰ τὸν ἔ/χομε καὶ οἱ δύο μας τὸ αὐτὸ κτῆμα· οὔτι ἐγὼ ὁ / Μαθιδὸς ἔχου νὰ λάβου ἀπὸ τὸν μαστορο-Ἰωάννη / διὰ τοῦ χωράφι μου οὔτι ὀβολό, οὔτι καὶ ἐγὼ / ὁ μαστορο-Ἰωάννης ἔχω νὰ λάβω ἀπὸ τὴν δού/λεψή μου ἀπὸ τὸν Μαθιδὸν οὔτι καὶ ἐγὼ ὀβολὸν / καὶ νὰ τὸ ἔχομε καὶ οἱ δύο ὡς ἴδιόν μας κτῆμα· / καὶ διὰ τὸ βέβιον τῆς ἀληθείας γίνεται τὸ συφω/νητικὸν μας γράμμα κατέμπροστέν μας τῶν ἰ/δίων προσώπων διὰ νὰ ἔχομε τὸ κῦρος καὶ τὴν / ἰσχὺν ἐν πα(ν)τὶ κερῶ. Καὶ ὅταν πουλήσει ὁ μα/στορο-Ἰωάννης τὸ μιράδιό του νὰ ρωτιέμι πρῶτον / ἐγὼ ὁ Μαθιδὸς.— νικίτας ἀναστασίου βεβεῶ / » Κυπαρίσιος θωμᾶ βαιβεῶ / » Κηπαρίσις γιοργίου γράφου καὶ μαρτιρῶ τὰ ἄνωθεν.

11

1854 Οκτωβρίου 14

Σε μονὸ φύλλο χαρτιοῦ με διαστάσεις 0,401×0,295. Τσακίζεται μία κάθετα, μία οριζόντια καὶ ἄλλη μία οριζόντια. Ἡ καταγραφή τῆς προίικας γίνεται στο πρῶτο μισό κάθετο σπάσιμο καὶ συνεχίζεται στο ἄλλο μισό, σε σημεῖο που νὰ δείχνει ὅτι το χαρτί εἶναι δίφυλλο. Στο τέλος τοῦ 2ου μισοῦ ἀναγράφεται μια νεότερη σημείωση, που ἀναφέρει: «Σημειώσεις - Το παρόν ἐγγραφον παρελήφθη ἀπὸ τα σωζόμενα ἐγγράφα τῆς οικογενείας Δημητρούδη, ἀφορὰ δε τὴν προίικα τῆς ἐκ μητρός μάμμης μου Ελένης συζύγου Σταματίου Σταματέκου, το γένος Δημητρίου Δημητρούδη, τῆς οποίας ὁ γάμος ἐγίνε κατὰ το ἔτος 1854. 12 Σεπτεμβρίου 1939. Ν. Βασιλικός». Το πρωτότυπο βρίσκεται στα χέρια μου καὶ προέρχεται ἀπὸ τ' ἀρχεῖο τοῦ Νικολάου Βασιλικού, που μου το παραχώρησε.

1854 Ὀκτωβρίου :14: Σημειώνου τὴν προίικα τῆς / Ἐλένης τὰ ἤτοι ροῦχα τῆς δίνω καὶ τὰ πιάνω ὅσον / κοστάρει¹⁵ τὸ πᾶσα ρουχικὸν εἰς μισὴν

15. κοστίζει.

τιμήν και / θέλουν λάβει και τὰ ἄλλα παρὶς εἰς ἀντίκλιν τὴν τιμήν / ἀπὸ τὰ προγράμματα μου.

140	yp.	2: βλὰς φουστὰς κίτρινο καὶ κόκκινο πρὸς 70
120	yp.	3: λινωμένα: πράσινο, κίτρινο, κόκκινο πρὸς 40
100	yp.	1: φουστὰς ἀκροαζέες μετὰζωτὸς
150	yp.	1: φουστὰς χρυσὸ κατ'ἔνιο
80	yp.	1: φουστὰς σουλουμὲ μετὰζωτὸ
50	yp.	1: φουστὰς σὰλ νιὰτζί
70	yp.	2: φουστὰς σουλὲ καὶ φλὰς
60	yp.	2: φουστὰς παπακίρὰ πράσινα
35	yp.	1: φουστὰς κόκκινο πουρτοβλὰτι

100	yp.	1: σουκὰμιασὺν μετὰζωτὸν κίτρινο καὶ χρυσάφι
250	yp.	5: σουκὰμιασὺν γερὰν κίτρινα
40	yp.	4: σουκὰμιασὺν ἄσπρα
100	yp.	3: ποδὲς, δύο μετὰζωτὲς καὶ μία βουργὰρικη

11	yp.	5: πόλοι νιφάτικοι
10	yp.	2: πόλοι δέτοι
15	yp.	1: πόλος μετὰζωτὸς κόκκινος
20	yp.	2: πόλοι κίτρινοι

10	yp.	2: τὰβλὰς χρυσάες
9	yp.	3: περικλῖα διὰ σφοδρὴ κίτρινα τοῦ προσώπου
6	yp.	2: μαχρὰ κατὰδὲς
6	yp.	6: μισάκια μίκρια
6	yp.	1: μακρομὲταλο
10	yp.	1: μακρομὲταλο κίτρινο
10	yp.	5: μισάκια χρυσάες
12	yp.	4: μισάκια κίτρινα
24	yp.	6: μισάκια κίτρινα

1: τζεβρέν χρυσόν	γρ.	20
4: τζεπέρια Πολίτικα και δύο λαχούρια	γρ.	20
2: καλὲμ κιριά	γρ.	12
1: λαχούρι διὰ ζουνάρι	γρ.	6
7: τροβάδισ δίμητι	γρ.	35
5: τροβάδισ ἀπολυτοί	γρ.	15
3: σακλέρις καὶ δύο σακλέρια	γρ.	8
2: καναβάτζες μαλλίτικις	γρ.	16
		1506

Το αριστερό μέρος της 1ης σελ. με το σπάσιμο θεωρείται σαν 4η σελ. και γι' αυτό αναφέρεται:

Ἡ ὀπισθεν σούμα	γρ.	1506
1: ροῦχο μάλλινο	γρ.	70
1: γιάπολι ¹⁶	γρ.	50
2: πανιὰ μάλλινα μεγάλα	γρ.	70
3: πανούδια μικρὰ	γρ.	50
		1746

2: στρώματα, πολιτίνιο καὶ πανίνιο παπακιρὸ	γρ.	30
1: πάπλωμα	γρ.	25
1: τιλίμι	γρ.	30
4: προσκέφαλα πασμαδένια	γρ.	20
12: προσκέφαλα πιρατικὰ	γρ.	48
1: μαξιλάρι	γρ.	3
		1902

1: σεντούκι	γρ.	15
1: λιγινόπρικο	γρ.	40
1: σιδιροσίνι	γρ.	30
1: ταβάς	γρ.	16
2: τιτζερέδισ		
3: σαχάνια μι καπάκια		
1: τηγάνι		
1: χαρκοματούδι. Αὐτὰ ὅλα εἶναι ὁκ. 8 πρὸς	γρ. 14	120
		2118

16. χοντρό μάλλινο σκέπασμα.

2983

15

560

70

100

60

60

γρ.

γρ.

γρ.

γρ.

γρ.

γρ.

1 : ζουνόρι άσημοζούνωρο
1 : ζυγοί άλυσίδες
1 : σαταμάδρια με χρυσάφι
1 : σαταμάδρια με χρυσάφι
1 : κοντόι χρυσό και ένα άντριπλ χρυσό
1 : καπνί

45 : γλιδά τσανά μικρά
22 : πρόβατα τσανά μικρά

12

1858 Ιανουάριος 8

Σε διψάλο χαρτί με διαστάσεις 0,354×0,220. Τσακίλλεται δύο φορές οριζόντια και μία κάθετα. Το κείμενο είναι γραμμένο στην 1η σελ. Στο τέλος του κειμένου υπάρχει σφραγίδα. Το πρωτότυπο βρίσκεται στα χέρια μου. Προέρχεται από τ' αρχείο του ιατρού Αναγλίδου. Το πρωτότυπο βρίσκεται στα χέρια μου το παρὰχώρησε το 1974 ο μακαρίτης πια εγγονός του Τάσος Κωνσταντινίδης.

Πρακτορείον της Αύτου Μεγαλειότητος του Βασιλέως / της 'Ελλάδος κατά την νήσον Θάσον. / Προς τους κυρίους παλοίερχους και υπηκόους 'Ελληνας. / Κύριοι! / Επειδή πολλοί των παλοίερχων και υπηκόων 'Ελλήνων / παρὰπρονόυνται ότι διά την άποστασιν του δρόμου δέν / ευνόχουνται να παρυσιασούν τὰ έγγραφα των εις τὸ Βα/σιλικόν τουτο Πρακτορείον, / ένεκα τουτου, και προς άποφυγήν παντός παρὰ/πδνου, και διά να δώσωμεν κέθες ευνόχιαν εις τὰ / συμπερόντα των, άποφασισάμεν και διορίζομεν άντιπρό-/σώπων μας άπό Κακήν Ράχην¹⁷ έως Βουλύδρου και / Καζαβίτι τον κύριον 'Αναστάσιον Κωνσταντινου, / εις τον όποιον θέλατε παρὰδίδει έλευθέρως οι μὲν / παλοίερχοι τὰ ναυτιλιακά των έγγραφα, οι δὲ υπήκοοι / τὰ διαβατήρια των, και άντός θέλει τὰ διαβιβάζει προς / ημάς διά της φροντίδος του, και πάλιν παρ' αύτου θέλατε / τὰ λαμβάνει επιθεωρημένα παρ' ημών, και πάλιν ώς / νετε / τὰ βασιλικά διακινώματα κατά την ένοφράξιστον σημείω/σιν όπου θέλοιεν στέλνει εις έκαστον, / εις τον όποιον θέλατε φέρει τὸ άνήκον σέβας / και θέλατε άναφέρει κέθες τυχοῦσαν υπόθεσιν σας, και άν / τυχόν η υπόθεσις σας δὲ λάβη πέρας παρ' αύτου, τότε / άναφέρει προς ημάς και άποπερατώνε-

17. Η Κακήν ήτοι νομάσθηκε νεότερα σε Καλιφόκη.

ται. / 'Οθεν κατὰ τὴν διαταγὴν ταύτην θέλετε συμμορφωθεῖ ἐξάπαντος, ὁ δὲ παραβάτης θέλει παιδεύεται / κατὰ νόμον. 'Εν Παναγίᾳ Θάσου τῇ 8: 'Ια-
νουαρίου :1858: / 'Ο Βος Πράκ. τῆς 'Ελλάδος / 'Αργύριος Μωραϊτόπουλος.

13

1863 Μαΐου 9¹⁸

Χρεομόλογον διὰ γρόσια 120: ἀριθμός. / Μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ σήμερον
ὑπόσχομαι ὁ ὑποφαι/νόμενος 'Ιωάννης Παναγιώτου νά πληρώσω εἰς τὴν /
διαταγὴν τοῦ κυρίου Μαθιοῦ Γεωργίου τ' ἀνωτέρω ἐ/κατὸν εἴκοσι γρόσια,
τὰ ὅποια ἔλαβον εἰς μετρητὰ / παρ' αὐτοῦ, καὶ πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλει-
άν του τοῦ / βάζω ἐνέχυρον ἓν ἐλαιόδενδρον, τὸ ὅποῖον εὗρσκε/ται εἰς τὰ
'Ανώγια εἰς το Βράχο. 'Ελθούσης δὲ τῆς προ/θεσμίας, ἂν δὲν τοῦ τὰ δώσω τὰ
χρήματα, ἔχει / τὸ ἐλεύθερον νά τιμᾷ τὸ ἐλαιόδενδρον καὶ νά / λαμβάνει τὰ
χρήματά του· καὶ πρὸς ἐνδειξιν τῆς / ἀληθείας ὑποφαίνομαι.—'Εν Μαριαῖς
τῇ 9ῃ Μαΐου 1863 / ἐξήντα τρία / » ὅς ἀγράματος ἀπὸ εἴμε εβάνο τὸν κιπα-
ρίσι / παναγιότι καὶ με ἀπούγραφι ἐγὼ δε βανού / του σιμιου του σταυρου+ / »
κιπαρισὶς παναγιότι μαρτιράς / » 'Αν. Κ. Κατζές διδάσκαλος¹⁹ ὁ γράψας καὶ
μαρτυρῶ!

14

1865 Ιουνίου 5²⁰

'Ο ὑποφαινόμενος ἐγὼ ὁ Α(ὺ)γουστή / τοῦ Παναγιώτη ὅτι διὰ χρεῖαν
καὶ ἀνάγκη μου / ἐπούλησα τὸν κύριον Μαθιοῦ Γεωργίου / ἐλαιόδεντρα 2 εἰς
τὰ Σκορίδια τοῦ καγκέλι, / 1 εἰς τὰ 'Απουλιτάδικα ἀπουκάτου, 1 εἰς τὶς Χα-
μουλές εἰς τὸν δρόμου, 5 εἰς τῆς Βασιλικῆς εἰς τοῦ λαγκά/δι, 1 εἰς τῆς Βασι-

18. Ἡ δημοσίευση τοῦ εγγράφου γίνεται ἀπὸ φωτοτυπία που κρατήσαμε. Το πρωτό-
τυπο το εἶχαμε ἐπιστρέψει στον κ. Νικήτα Ἰωάννου, που μας το εἶχε δανείσει με μερικά ἄλ-
λα ἔγγραφα. 'Εχει διαστάσεις 0,220×0,179 καὶ τσακίζεται μία ὀριζόντια, μία κάθετα καὶ
ἄλλη μία ὀριζόντια.

19. Το 1863 υπηρετούσε ως δάσκαλος Μαριών ο Ἀν. Κ. Κατζές, ο οποίος συνέταξε
καὶ το παραπάνω ἔγγραφο.

20. Προέρχεται κι αὐτό ἀπὸ τ' ἀρχεῖο του Νικήτα Ἰωάννου. 'Εχει διαστάσεις 0,200×
0,144 καὶ τσακίζεται μία ὀριζόντια καὶ μία κάθετα.

16

1875 Αυγούστου 22²²

+ Ἐντιμότατοι προσεστώτες, πρόκριτοι καὶ λοιποὶ τζιορπατζήδες τῆς χώρας Σωτήρος εὐχόμενοι / δηλοποιοῦμεν ἡμᾶς ὅτι πρό τινος καιροῦ ἐμάθαμεν μὲ λύπην μας ὅτι μερικὰ γί/δια ὁποῦ ἔχουσιν αὐτοῦ μερικοὶ ἐκ τῆς χώρας ὑμῶν τὰ ἀφήνωσιν ἄνευ συστολῆς καὶ / βόσκουσιν μέσα εἰς τὰ ἀμπολάδια καὶ προξενῶσι ὡς γνωστὸν καὶ εἰς ὑμᾶς ζη/μίαν, ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ καθερίδια, καὶ ἔνεκα τούτου καὶ οἱ ἐν τῷ αὐτοῦ με/τοχίῳ ἡμῶν πατέρες παραπονοῦνται καὶ λυποῦνται βλέποντες ὀφθαλμοφανῶς τὴν / ζημίαν τῶν ἐλαιοδένδρων, ὡς καὶ ἡμεῖς μανθάνοντες ταῦτα λυπούμεθα δεόν/τως. Ὅθεν παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ἵνα ἐμποδίσῃτε ἐπὶ χώρας ταύτης τὴν ἀ/ταξίαν γινομένην καὶ εἰς τὰ τοῦ μοναστηρίου δένδρα, ἴσως καὶ εἰς τὰ ἰδικὰ σας / ἐκ τῶν γιδίων, παραχωροῦμεν δὲ τὴν ἄδειαν εἰς ὑμᾶς ἵνα τὰ βόδια σας βόσ/κουσι ἐλεύθερα εἰς τὸ μέρος ὁποῦ δὲν προξενῶσι ζημίαν τοσαύτην εἰς τὰ / δένδρα, ἐπειδὴ δὲν βγάζουσι τὴν φλούδαν τῶν δένδρων, ὥσπερ τὰ γίδια, τὸ ὁποῖ/ον εἶναι προτέρημα εἰς αὐτά. Ἄν ὅμως καὶ προξενεῖ κανὲν ἐκ τῶν βοδίων / σας ἐκσθαιτικὴν ζημίαν, τοῦτο παρακαλοῦμεν νὰ μὴ τὸ ἀπολύεται πρὸς ἐκεῖνο / τὸ μέρος, ἀλλὰ προσέχετε νὰ μὴ βλάπτετε ὅσον ἀμπολάδιον, τόσον καὶ / καθερίδιον, καὶ ἵνα μὴ μάτην πηγαίνει ὁ κόπος καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ μοναστη/ρίου· καὶ οὕτω ποιοῦντες θέλετε ἔχει καὶ εὐλογίαν τῆς κυρίας ἡμῶν θεο/τόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ τὴν παρ' ἡμῶν εὐχὴν. Ὑγιαίνειτε δὲ ἐν Κυρίῳ / 1875 Αὐγούστου 22 / ὁ καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Εἰκοσιφοινίσσης / Νικηφόρος καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν χῶ ἀδελφοί.

17

1875 Δεκεμβρίου 23²³

Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἀποδεικτικοῦ καὶ ἐμμαρτύρου γράμματος / δηλόν τοῖς πᾶσι καθίσταται ὅτι ἡ ιδιόκτητος οἰκία τοῦ Μακ. Βασιλικοῦ / Παρούτη, ἡ κατακειμένη ἐν τῇ ὁδῷ τῇ μεγίστῃ, καὶ ὁ πλησίον τῆς οἰκίας ὁσπιτό-

22. Προέρχεται ἀπὸ τ' ἀρχεῖο τῆς κοινότητος Σωτήρος, που βρίσκεται στο Λαογραφικὸ Μουσεῖο Καβάλας.

23. Ἡ δημοσίευση γίνεται ἀπὸ φωτοτυπία που μας εἶχε παραχωρήσει ὁ μακαρίτης Κων/νος Τζιάτας, που διετέλεσε γραμματέας τῆς κοινότητος Θεολόγου.

[illegible]

Ο υποφαινόμενος Γεώργιος Κωσταντίνου Κωσταντίνου / Χωράφιον εις

24. Η διημοσίευση γίνεται από φωτοτυπία που έχει ελξη παρὰ το δικαστήριο ο παρὰ-
της Κων/νος Τζιρίτσας.

τὴν Κάτω Πολίτην²⁵ ἀνάμεσα εἰς τῆς Μαρίας / Μήρτζου τὰ χωράφια ἕως τρεῖς σπορὲς τὸ ἔδωσα τὸν Ἰωάννην / Σωτηρίου καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τρία ἐλαιόδεν/δρα εἰς τὰ Κενδριά²⁶ ὑποκάτω ἀπὸ τοῦ Μανώλη τὸ χω/ράφι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ εἶναι τὸ χωράφι ὑπὸ τὴν ἐξου/σίαν τοῦ Ἰωάννου καὶ νὰ τὸ μεταχειρίζεται ὡς ἴδιόν του / κτῆμα χωρὶς νὰ ἔχει τὸ δικαίωμα τινὰς ἐκ τῶν παίδων / μου ἢ συγγενῶν νὰ τὸν ἐνοχλήσει καὶ διασείσει τὸ πα/ραμικρόν, ἐπειδὴ εἶναι καλῶς τετιμημένα καὶ ἄλλα/γμένα. Ὅθεν ἔγιναν καὶ δύο ὅμοια δι' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ τέλος καὶ ὑποφαίνομαι. / Τῇ 19 10/βρίου 1876 Θεολόγῳ. / Γεώργιος Κωνσταντὴ Κώστα ὑπόσχομαι καὶ διὰ τὸ ἀγρά/μματον δακτυλοποιῶ. / Ὁ Γραφεὺς καὶ μάρτυς Π. Γ. Οἰκονόμος.

19

1877 Αυγούστου 11²⁷

Τῇ 30 Ἰουλίου - 11 Αὐγούστου 1877, Τριέστι. Κύριε Νικόλα Βασιλείου κλπ. χαῖρε. Εἰς Θεολόγους. Ἐγίαινω. Τὸ αὐτὸ ἐπιθυμῶ καὶ ἀπὸ ὑμᾶς. Εἰς ἀπάντησιν σὲ λέγω ὅτι ἡ ὑπόθεσίς μου ἐτελείωσεν ἀπὸ Μόναχον τῆς Βαβαρίας πρὶν ὀκτῶ ἡμέρες διὰ ἰδιαιτέραν μου ὑπηρεσίαν καὶ μετὰ ὀκτῶ ἡμέρες σὺν θεῷ θὰ ἀναχωρήσω διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅπου καὶ ἐκεῖ θὰ μείνω ὀκτῶ δέκα ἡμέρες. Ἐχῶ μίαν μεκρὴν δουλειὰ ἀλλὰ πάλιν ἀπὸ ἐκεῖ θὰ σᾶς γράψω τὴν παραγγελίαν σας· μὴ νομίζετε ὅτι τὴν ξέχασα, θὰ σᾶς τὴν φέρου, πλὴν στὸν κατι-βασμόν. Δὲν εἶχον καιρόν. Σάββατον νύχτα ἀπέρασα ἀπὸ Σύρα· τὴν ἰδίαν νύκτα ἀναχώρησα ἀπὸ Σύρα. Ξεχωριστὰ θὰ προσφέρεις τοὺς ἐγκαρδίους μου ἀσπασμούς εἰς τὴν σύζυγόν σας Ἑλένην, στὸν Γεώργιον Σταυροπούλου καὶ συζύγου αὐτοῦ Ἀθηνᾶ· νὰ τοὺς ἐπεῖς συνχρόνους νὰ μοὶ συγχωρήσουν, διότι στὸν ἀναχωρισμόν μου δὲν τοὺς ἄφησα ὑγείαν· καὶ τοῦτο ἀπὸ τὴν ζάλη μου, ὡς γνωρίζεις. Ἐκ δευτέρου νὰ προσφέρεις τοὺς ἀσπασμούς μου τὸν κουμπάρον μου Ἰωάννην Οἰκονόμου Παπαοικονόμου, θεῖον μου ἀρχιμανδρίτη Ἰωάννου Ἀθηναῖον, τοὺς κουμπάρους μου Δημητρὸν καὶ Γιώργιον Ἀλεξίου καὶ Μιχάλην, τὸν θεῖον μου Βασίλην καὶ Κωνσταντὴ Σταυροπούλου Χ'' Σταμάτη,

25. Κάτω Πολίτην τοπωνύμιο τῆς περιοχῆς Θεολόγου. Παλιότερα ἦταν συνοικισμός που εἶχε γίνει ἀπὸ πρόσφυγες τῆς Κωνσταντινούπολης, που κατέφυγαν στη Θάσο κατὰ τὴν ἄλωση.

26. Κενδριά τοπωνύμιο στὴν περιφέρεια Θεολόγου.

27. Ἡ ἀρχικὴ παρουσίαση τοῦ ἐγγράφου ἐγίνε σε τοπικὴ εφημερίδα βλ. Κωνσταντίνου Χιόνη, Δύο ἀνέκδοτα ἐγγράφα των χρόνων τῆς τουρκοκρατίας, σφ. «Ταχυδρόμος» Καβάλας, ἀριθ. φύλ. 11400/19-1-1973. Το ἐγγράφο εἶναι πολὺ ἀνορθόγραφο.

[illegible][illegible]

28. Το έγγραφο προέρχεται από τ' αρχείο Καρκινάκης, που βρίσκεται στο Λαογραφικό Μουσείο Καβάλας.

21

1881 Ιανουαρίου 14

Το έγγραφο περιέχεται στο αρχείο της κοινότητας Σωτήρος, που βρίσκεται στο Λαογραφικό Μουσείο Καβάλας. Επειδή είναι καταστραμμένο και λείπει ένα μέρος από το κείμενό του, γι' αυτό αναφερόμαστε περιληπτικά μόνο στο έγγραφο αυτό. Πρόκειται για αναφορά των κατοίκων της κοινότητας Σωτήρος, που είναι γραμμένη στις 14 Ιανουαρίου 1881 και απευθύνεται στο γενικό διοικητή της Θάσου Τοσσούν Βέη, ο οποίος βρισκόταν στην Καβάλα. Οι κάτοικοι του Σωτήρος παραπονούνται εναντίον του οικονομικού Κυπριανού της μονής Εικοσιφοινίσσης, γιατί έκανε καταχρηστική κατοχή μεγάλου μέρους γης με την καλλιέργεια σποραδικών φυτανών.

22

1881 Ιουνίου 27

Σε δίφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,338×0,210. Τσακίζεται μία οριζόντια, μία κάθετα και άλλη μία οριζόντια. Προέρχεται από τ' αρχείο του Νικολάου Βασιλικού και το πρωτότυπο βρίσκεται στα χέρια μου. Το έγγραφο έχει δημοσιευθεί σε παλιότερη εργασία μου²⁹, γι' αυτό δίνουμε μόνο περίληψη του εγγράφου αυτού: Η Αικατερίνη Δημητρίου σε ηλικία 40 ετών ήλθε σε δεύτερο γάμο με τον Ιωάννη Γιαννάκη, που ήταν 20 ετών, και υποσχέθηκε να του παραχωρήσει ως παλικαριάτικο τρία ελαιόδενδρα στη θέση Χαροπάδικα, δύο ελαιόδενδρα μέσα στου Λεμονή το χωράφι, ένα ελαιόδενδρο στη Μαντρινιά την καλογερική, ένα στρέμμα τσαϊριο και δύο σκάλες αμπελότοπο. Συμφωνείται ότι τα κτήματα αυτά θα τα κατέχει όσο ζει ο Ιωάννης Γιαννάκης. Μετά το θάνατό του, αν αποκτήσει παιδιά από άλλη γυναίκα, τα κτήματα θα επιστρέφουν στους κληρονόμους της Αικατερίνης Δημητρίου.

23

1881 Ιουλίου 13

Σε μονό φύλλο χαρτιού με διαστάσεις 0,213×0,167. Τσακίζεται δύο φορές οριζόντια και δύο κάθετα. Στην πίσω σελίδα αναγράφεται: «Κυρίους Προεστῶτι, Δημογέρονσι και λοιποῖς κατοικοῖς. Σωτήρος». Πιο πάνω από τη διεύθυνση αυτή και μ' άλλο μελάνι αναγράφεται: «Τὴν 13: Ἰούλιος διαταγὰς τοῦ μέγα διοι(κη)τοῦ σούμπασην ὁποῦ διορίζεται

29. Βλ. Κωνσταντίνου Χιόνη, *Ανέκδοτα έγγραφα της Θάσου αναφερόμενα στο έθιμο του «παλικαριάτικου» και «κοριτσιάτικου»*, περ. «Μακεδονικά», τόμ. 14, Θεσ/νίκη 1974, σελ. 143.

30. Η δημόσια υπηρεσία από φωτοτυπία που έχεις παραδώσει ο δικαστικός επιτε-
λητής κ. Ευάγγελος Στρατινιάς. Το πρωτότυπο βρίσκεται στα χέρια του κ. Αθανάσιου
Δ. Βαίβουρα.

25

1887 Ιανουαρίου 22

Σε δίφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,257×0,204. Τσακίζεται δύο φορές οριζόντια και μία κάθετα. Είναι κακογραμμένο και ανορθόγραφο. Στην 4η σελίδα αναγράφει: «Συνυποσχετικόν». Προέρχεται από τ' αρχείο της κοινότητας Σωτήρος, που βρίσκεται στο Λαογραφικό Μουσείο Καβάλας.

Δι' οὗ δηλοποιούμεν οἱ ὑποφαινόμενοι ὅτι / συμφώνως οἱ κάτοικοι ἀποφασίζομεν, ἐπειδὴ ὑπάρχει / μέρος ἀκαλλιέργητον, τὸ ὅποιον ἔλεγε ἡ μονὴ Εἰκοσι/φοινίσσης ὅτι ἔχει ἔγγραφα κατὰ ἀγωγὴν τῆς Κοινó/τητος εἰς τὴν σεβαστὴν Διοίκησιν, ἐξακριβώσε περὶ / τῶν λεγομένων ἐγγράφων. Ἀπεφάσισε ὅτι δὲ χαίρει / ἡ μονὴ δικαίωμα νὰ ἐξουσιάζει ὡς κτῆμα τῆς αὐ/τὸ τὸ μέρος, διότι ἀνήκει (εἰς) τὴν Κυβέρνησιν· τούτου ἔνε/κα ἀποφασίσαμεν ἐν μιᾷ μέ[ι]ρα τὸ αὐτὸ μέρος / νὰ μοιρασθεῖ εἰς ἅπαντας τοὺς κατοίκους πρὸς ἀπαλλα/γὴν φιλονικίας. Δι' ὃ ἔγινε τὸ παρὸν ὑπογεγραμ/μένον παρ' ἡμῶν πρὸς ἀσφάλειαν καὶ συμφωνίαν / τῶν παραιτέρω καὶ ἀπ(ο)φαινόμεθα. / [2] 22 Ιανουαρίου / 1887 Σωτήρος (Ακολουθοῦν τα ονόματα 49 κατοίκων τῆς κοινότητος Σωτήρος).

26

1896 Απριλίου 24

Σε μονὸ φύλλο χαρτιοῦ με διαστάσεις 0,271×0,210. Τσακίζεται μία οριζόντια καὶ δύο κάθετα. Στην πίσω σελίδα ἀναγράφεται ἡ παρακάτω νεότερη πώλησις: «Τὸ ὕπισθεν πλοῖον ὁμοῦ μὲ τὴν / πλοιαρχίαν τοῦ ἐπούλησα σήμερον εἰς τὸν / ἐνταῦθα κ. Ἀναγνώστην Φ. Βαρσαμίδην καὶ τὴν / ἀξίαν αὐτοῦ ἔλαβα παρὰ τοῦ ἰδίου καὶ ὑποφαινομαι. / Τῇ 29 Αὐγούστου 1902 Μαριαῖς. / Γεώργιος Π. Κορδέλης». Τὸ ἔγγραφο προέρχεται ἀπὸ το ἀρχεῖο τῆς οικογένειας Φυλαχτάκη, που ἀγοράσθηκε καὶ βρίσκεται στο Λαογραφικὸ Μουσεῖο Καβάλας.

Πωλητήριον διὰ λίρας ὀθωμανικὰς ἔξ, ἀριθ. 6. / Διὰ τοῦ παρόντος πωλητηρίου δῆλον ἀποκαθίσταται / ὅτι ὁ ὑποφαινόμενος καπιτὰν Φυλακτὸς Γιαννάκης ἐπώλησα / σήμερον εὐχαρίστως καὶ ἀπαραβιάστως τὸ πλοῖον, τὸ ἀνάλο/γόν μου μὲ ὅλα τὰ ἐπιπλά καὶ ἄνευ ἐξόδων ὁμοῦ καὶ / τὴν πλοιαρχίαν εἰς τὸν κύριον Γεώργιον Παναγιώ/του καὶ ἔλαβα τὴν ἀξίαν παρ' αὐτοῦ μέχρι ὀβολοῦ καὶ / ἀπὸ σήμερον κηρύττω αὐτὸν τέλειον ἐξουσιαστὴν χωρὶς / νὰ

Παναγιώτης 'Ιωάννου //	Δημήτρι βασιλιου //
Κων/ Α Κοκινος	» Κωνσταντίνος Παπα Δημητρίου
Δ. Χα''Βατ	» Δημήτρις Νηκολάου
'Αναστάσις Σαμαντούρας	» Χρηστος 'Αθανασίου
Γεώργιος μαγκαφίνους	» Νικόλαος Πολυχρόνη
Γεώργης 'Αγγέλου	» Ν. Φότι
Κωνσταντῖνος Ι. ξα(θ)ιότης	» 'Ιωάννης Κωνσταντήνω
Αγκιλος Ιωάννου	» Γ. 'Αθανασίου
Γεώργιος Παύλου	» Δ Μουζάκας
Απόστολος 'Ιωάννου	» Αναστασιος Γεωργίου
Θωμάς Παπαδόπολος	» 'Ιωάννης Βαρβαρίνης
Αθανάσιος Κῶστα	» Ιωάννης Βατ
Δημήτριος Τουτούνις	» (τ.σ.)
'Ιωάννης Γεωργίου	»
Μιχάλης Π. 'Αγγελίδι	»
Γιανάκις Π 'Αγγελίδι	»
Γεώργιος Καππουδούχος	»
θεόδωρος 'Ιωάννου	»
διαμαντίς γεοργίου	»
Δημήτριος Βαγῆ	»
Γεώργιος 'Αναγνόστου	»

28

1900 Αυγούστου 2³²

'Εξοφληστικόν. / 'Ο υποφαινόμενος Γεώργιος Ζγοῦρος ἔλαβον παρὰ τοῦ / κυρίου Κωνσταντίνου Μαθαίου: /

2 λίρας ὀθωμ. τῷ ἔτει 1898 Αὐγούστου 23.—

14 ὀκάδ. λάδι πρὸς $5\frac{1}{2}$ = 77 γρ. 1899 Νοεμβρίου 2.—

4 μετζίτια 1900 'Ιουνίου 16.—

Διὰ μνημόσυνον ἀκόμη 1 λίραν.

Διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο δίδω τὴν ἐξόφλησιν ἥτοι γρ. 481.—

Καβάλα τῇ 2 Αὐγούστου 1900.— (τ.σ.υ. και 2 τουρκικά χαρτόσημα).

32. Το έγγραφο προέρχεται από τ' αρχείο του Νικήτα Ιωάννου. Έχει διαστάσεις 0,149×0,261 και τσακίζεται δύο κάθετα και μία οριζόντια.

1900 Νοεμβρίου 10³³

Ἵπογραφαι δυσανάγνωστοι. / Ἐπικυροῖ τὸ γνήσιον τῆς ὁπισθεν / ὑπογραφῆς τοῦ ἀρχιερατικοῦ / ἐπιτρόπου. / Ἀντίγραφον διαθήκης. / Δηλοποιῶ ἡ ὑποφαινομένη Μαρία Γεωργίου Μπακαζάνη / ὅτι σῶας ἔχω(ν) τὰς φρένας μου καὶ ὑγιαῖν τὸν νοῦν τὰ τῆς πε/ριουσίας μου διατίθῃμι ὡς ἐξῆς: καὶ πρῶτον ἀφῆνω εἰς ὅλους / τοὺς συγγενεῖς μου καὶ χριστιανούς τὴν ἀπὸ καρδίας μου / συγχαίρουσα³⁴· ἔπειτα ἀφῆνω εἰς τὴν ἱερὰν ἐκκλησίαν τῶν Ἀγίων / Ταξιαρχῶν τοῦ καθολικοῦ τῆς ἡμετέρας χώρας δέκα τριῶν³⁵ / 13 ρίζας ἐλαιόδενδρα κείμενα ὡς ἐξῆς: 1 εἰς Φοῦρκες δρό/μο, 2 εἰς Μαγλικιὰ ἐπανόδρομο, 2 εἰς Ἅγιον Βασιλείον, / 2 εἰς Παναγία Ραχώνι, 1 εἰς Γοῦρνες Πλατάνου, 1 εἰς / Τρυπες, 2 εἰς Κοπίδι, 2 εἰς Τρικαράδο. Ἀφῆνω εἰς τὴν / Σωτήρῳ σύζυγον τοῦ Παναγιώτου Ἀναστασίου Κρασούλη / διὰ τὰς περιποιήσεις τῆς ἀσθενείας μου τὰ ἐξῆς κτή/ματά μου: 3 ἐλαιόδενδρα εἰς Καπίδι, 2 κατόδρομα, / ἔφ' ὧν 1 εἰς Ἅγιον Κωνσταντίνον, 2 εἰς Παπὰ Ἀνδρέα / Πλατάνα, 1 εἰς Τρυπες, 1 εἰς Μοντλάδο ὁμαλιά, / 3 εἰς Ἅγιον Δημήτριον, 2 εἰς Πολιτάδικα, τὸ ἓνα / κοντὰ εἰς Σκαράδικα, 2 εἰς Ἅγιον Νικήτα λαγκάδι, / 2 εἰς Κουμπανάδο, μία στάση κῆπον εἰς Ἀγία Βαρβάρα, μίαν / στάσιν κῆπον εἰς Ἀγίαν Βαρβάραν Ρηγάδικα. Ἀφῆνω εἰς τὸν/ἐξάδελφό μου Παναγιώτην Ἀναστασίον Κρασούλην 15 / ρίζες ἐλαιόδενδρα εἰς Πλάκα καὶ τὸ ἀμπέλι εἰς Καλάμια. / Ἀφῆνω εἰς τὸν θεῖον Κωνσταντῖνον Νικήτα ἓνα παλαιόσπιτο / μεταξὺ τῶν οἰκιῶν τοῦ παπα-Βαρσαμᾶ καὶ τῆς Μαρίας Κουσ/τούδη. Ἀφῆνω εἰς τὴν Γεωργίτσια τοῦ Παναγιώτου Ἀναστασίου / Κρασούλη 1 ἓνα φουστάνι ἀτλαζέ-νιο, 1 καζάν(ι), 1 τέντζιρις, / 1 ἐλαιόδενδρο εἰς Σαπλακιοῦς. / Αὕτη εἶναι ἡ τελευταία θέλησίς μου. / Τὴν δὲ ἐκτίμησιν τῆς παρούσης μου διαθήκης ἀφῆνω εἰς τὴν / ἀρμόδιον Ἀρχήν, ὑπογραφεῖσα δὲ παρ' ἐμοῦ καὶ μαρτυρο/μένη παρὰ τῶν ἀξιοπίστων μαρτύρων, ἔχει τὸ κῦρος καὶ / τὴν ἰσχὺν εἰς παντὸς ἀρ-μοδίας Ἀρχῆς. / Ἔτι ἀφῆνω εἰς τὴν ἱερὰν ἐκκλησίαν τοῦ χωριοῦ μας τῶν Ταξιαρχῶν τετρακόσια τριάκοντα γρόσια ἀριθ. 430 ὁμοῦ / μὲ τοὺς τόκους, τὰ ὅποια ἔχω νὰ λάβω ἀπὸ τὸν Δημήτριον / Κωνσταντίνου Κουφουμαρίας. / Ἔτι ἀφῆνω τριακόσια γρόσια ἀριθ. 300 ὁμοίως εἰς τὴν / ἐκκλησίαν μας τριῶν ἐτῶν ἐδουλεύσεις ὅπου ἔχω νὰ λάβω / ἀπὸ τὸν Ἰωάννην τῆς Λίγδως. / Τῇ 10 Νοεμβρίου 1900 Μαριαῖς Θάσου / Μαρία γεωργίου πακαζάνη ὑπόσχομαι

33. Καὶ τὸ έγγραφο αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τ' ἀρχεῖο τοῦ Νικήτα Ἰωάννου.

34. Λανθασμένα αναγράφεται συγχαίρουσα ἀντὶ συγχώρησης.

35. Λανθασμένα αναγράφεται δέκα τριῶν ἀντὶ δέκα τρεῖς.

τὰ / ἄνωθεν καὶ ὡς ἀγράματος ὑπογράφομαι παρὰ / Παπαχριστοδούλου / ἐγὼ δὲ στα(υ)ροσημιῶ + / Ὁ Ἐπίτροπος Ἀγίας Μαρωνείας Δ. Θωμαΐδης Μαρτυρῶ / Παπαλάμπρος παρὸν καὶ μαρτυρῶ. / K= Μανδόλας μαρτυρῶ. / Ἀριστείδης Π: Βαρσαμᾶς μάρτυς / Ἀναγνώστης Ξανθοῦ μάρτυς / Ἀναστάσιος Νικήτας Μαρτυρῶ.

30

1901 Μαρτίου 5/18

Σε δίφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,246×0,194. Τσακίζεται μία οριζόντια και μία κάθετα. Προέρχεται από τ' αρχείο Φυλαχτάκη, που βρίσκεται στο Λαογραφικό Μουσείο Καβάλας. Πρόκειται για ενδιαφέρουσα αναφορά που υπέβαλε η μουχταροδημογεροντία Μαρών στο γενικό διοικητή της Θάσου Μαχμούτ Ριφάτ Βέη.

Ἐξοχώτατε Μαχμούτ Ριφάτ Βέη, / Γενικὲ Διοικητὰ τῆς Θάσου. / Συνωδὰ τῇ ὑπὸ ἡμερ. παρελθόντος μηνὸς κοινοποιήσῃ / τοῦ ἐνδοξοτάτου Ἀββᾶζ ἐφένδη, ζαμπιτὰ μεμουροῦ Θεολόγου, κατὰ / διαταγὴν τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος, ἵνα καθυποβάλλωμεν Αὐτῇ ἐν ὑπομνήματι τὰ αἷτια τὰ δημιουργήσαντα τὴν δυσημερίαν τοῦ λαοῦ / τοῦ ἡμετέρου χωρίου, ὡς καὶ τὰ μέσα δι' ὧν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ / θεραπεία τῆς δυστυχοῦς καταστάσεως τῆς ἡμετέρας Κοινότητος, λαμβάνομεν τὴν προσήκουσαν τόλμην, ὅπως ἐκθέσωμεν τῇ ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι / τὰ ἀκόλουθα:

Γνωστὸν τυγχάνει τῇ ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ὅτι ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους τῆς νήσου ἡμῶν δύο δύνανται νὰ θεωρηθῶσι μόνον οἱ κυριότεροι / παράγοντες τῆς συντηρήσεως τοῦ λαοῦ· ἡ κάρπωσις τῶν δασῶν καὶ ἡ / γεωργία. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν κάρπωσιν τῶν δασῶν γνωρίζομεν / τῇ ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ὅτι ὁ λαὸς τοῦ χωρίου μας πᾶσαν περὶ συντη/ρήσεώς του ἐλπίδα ἐν τῇ ξυλεύσει τῶν δασῶν ἐνητένιζε, καθ' ὅσον τὰ / πλεῖστα τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐκ τῆς ἐκκοπῆς ναυπηγησίμου, οἰκοδομησί/μου καὶ καυσίμου ξυλείας, ἐξαγωγῆς φλοιοῦ πεύκης καὶ τῶν τοιούτων προσε/πορίζετο· ὅφ' ὁποίας ὁμως συνθήκας καὶ ὅρους ἐπιτελεῖται σήμερον ἡ ὑ/λοτομία, οὐδεμία ὠφέλεια ὑπολείπεται εἰς τὸν δυστυχῆ λαὸν ἐκ τούτων / πάντων· εἶναι ἴσον πρὸς τὸ νὰ παρακωλύηται ἐντελῶς ἡ ξύλευσις τῶν // δασῶν, ἥτις παρεῖχε πλουτισμὸν εἰς τὴν ἡμετέραν νῆσον καὶ ἀπετέλει τὸ οὐ/σιωδέστερον στοιχεῖον τῆς εὐημερίας τῶν κατοίκων ἕνεκα τῆς ὑπερόγκου φο/ρολογίας, ἥτις προσετέθη εἰς αὐτήν· διότι εἰς μὲν τὴν Ἡμετέραν Κυβέρνησιν / πληρώνονται 30% ὁρμανιέ, ἐκτὸς δὲ τοῦ τελωνείου ἔτερα 25% εἰς τὴν / Αυτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν· ὑπὸ τοι-

αύτην φορολογίαν ἀδυνατεῖ βεβαίως νὰ παρουσιασθῇ. Οὐχὶ δὲ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἐκ τῶν δα/σῶν ἐξαγόμενα εἶδη ἐπὶ τῶν φωτοξύλων καὶ καυσοξύλων οὐδεμία ἐγ/κεῖται ὠφέλεια εἰς τὸν προθυμούμενον νὰ ἐργασθῇ χωρικόν, πλη/ρώνοντα 60 παράδας ἐφ' ἐκάστου ζυγίου· ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ ὡσαύτως τῆς πεύ/κης ἐκτὸς τοῦ εἰς τὴν Ἑμετέραν Κυβέρνησιν πληρωνομένου δασονομικοῦ / τέλους $3\frac{1}{2}$ γροσίων ἐπὶ 100 χιλιογράμμων πληρώνονται καὶ εἰς τὴν Αὐ-/τοκρατορικὴν Κυβέρνησιν 25%. Οὕτως ἔχει ἡ ἐκ τῶν δασῶν ὠφέλεια / εἰς τὰ ὁποῖα οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι ἐστήριζον γλυκυθύμους ἐλπίδας. /

Ἐκ δὲ τῆς γεωργίας διὰ τὸ ἄγονον τοῦ ἐδάφους ὀλίγα τινὰ προσεπορίζοντο / οἱ κάτοικοι, ὡς καὶ ἐκ τῆς καλλιεργείας τῶν ἀγρῶν, τῆς δένδροφυτείας, τῆς / κτηνοτροφίας καὶ τῆς μελισσοργίας, ἡδύναντο ὅπως οὖν ὅμως νὰ ἀνταπο/κρίνωνται εἰς τὴν κάλυψιν μέρους τῶν ἀπειροπληθῶν αὐτῶν βιοτικῶν / μεριμνῶν, καθ' ὅσον συνεπεία τῆς κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα ἐπικρατησάσης / ἀνομ/βρίας ἐλάχιστα ἐκ τούτων ἐκαρποῦντο· ἐπὶ μᾶλλον δὲ ὁ πρῶτος οὗτος / βιοπο/ριστικὸς παράγων ἐξησθένησεν, ὁπότε πρὸς μεγάλην τοῦ λαοῦ / θλίψιν ἐπε/βλήθη ἐσχάτως ἐπὶ τῶν αἰγοπροβάτων καὶ μελισσῶν φορολογία / μεγαλυτέ/ρα, ἥτις βεβαίως ἀποτέλεσμα θὰ ἔχῃ ἔνεκα τοῦ ἀγόνου καὶ / μὴ παραγωγοῦ τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς κατ' ἀκολουθίαν μὴ ικανοποιήσεως / ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης τῶν κατοίκων τὴν ἔλλειψιν τῆς κτηνοτροφίας // καὶ μελισσοργίας, ἐξ ὧν ἀνεκουφίζοντο ἐν μέρει οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι. /

Πρὸς τούτοις, Ἐξοχώτατε, ὡς τὰ μάλιστα συντεῖναν εἰς τὴν δυσημερίαν / τῶν κατοίκων δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν καὶ τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα / ταῦτα ἔτη κατάργησιν τῆς Γενικῆς πάντων τῶν χωρίων Συνελεύσεως, τὴν / ἀπρα/ξίαν τῶν ἐγχωρίων δικαστηρίων καὶ τὴν ἔλλειψιν Διοικήσεως ἐπὶ / ἀρκετὸν ἤδη μέχρι τῆς χθὲς χρόνον, τῆς ἀπολύτως διὰ τὴν νῆσον ἡ/μῶν ἀπαιτουμένης ταύτης ἱστυορικῆς ἀρχῆς. /

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, Ἐξοχώτατε, τοῦ ἀειμνήστου Μεχμέτ Ἀλῆ πασᾶ, τοῦ / μεγαθύμου ἐκείνου καὶ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις διὰ τὴν προσφιλεῖ Ἀὐτῷ νῆσον / ἡμῶν εὐεργετικοῦ ἀνδρός, τοῦ ὁποίου τὸ γλυκὺ ὄνομα ἐφ' ὀλοκλήρους / γε/νεὰς εὐφρόμως θὰ φέρεται ἀνὰ τὸ στόμα τῶν ποικιλοτρόπως ὑπ' Αὐ/τοῦ εὐεργετηθέντων Θασίων, οἱ ἐκάστοτε Διοικηταὶ συνεκάλουν δις τοῦ / ἔτους Γενικὴν τῆς νήσου Συνέλευσιν· ἐν ταύτῃ δέ, μέρος λαμβάνοντος καὶ / τοῦ ἐκάστοτε Διοικητοῦ τῆς Θάσου, συνεζητοῦντο τὰ τῆς γενικῆς τῆς / νήσου εὐημερίας καὶ προόδου καθαπτόμενα ζητήματα, ἅτινα καὶ καθυ/πεβάλλοντο ἐν ἐκθέσει εἰς τὴν Σεβαστὴν Διοίκησιν· αὕτη δὲ γνώσιν λαμ/βάνουσα τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῆς νήσου, προϋνέει καὶ ἐμερίμνα / περὶ τῆς διαρρυθμί/σεως τῶν κακῶς κειμένων. Ἡ κατάργησις ὅθεν τῆς / Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς νήσου θεωρεῖται ὡς ἐν τῶν τὰ μάλιστα συντελε/σάντων εἰς τὴν δυστυχίαν τῆς νήσου, καθ' ὅσον δι' αὐτῆς, ἀνταλλασομέ/νων διαφορῶν ἰδεῶν, ἐπεδο-

κιμάζετο τὸ προσφορότερον εἰς τὴν κατάστα/σιν τῆς Θάσου καὶ καθίστατο γνωστὸν τῇ Σεβαστῇ Διοικήσει τὸ παρα/κωλύον τὴν εὐημερίαν αὐτῆς, ὁπότε ἐπῆρχετο καὶ θεραπεία αὐτοῦ. / Ὁφελιμωτάτῃ ὅθεν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ παλινόρθωσις αὐτῆς. // Ταῦτα συνεπεία ἐντολῆς τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος καθυποβάλλοντες Αὐτῇ, / πεπεισμεθα ἐκ τῶν προτέρων ὅτι ἐν τῇ ἰδιαζούσῃ Αὐτῇ φιλευσπλαχνία, / ἀγαθότητι καὶ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ χωρίου καὶ τῆς νήσου ἡμῶν / ἐν γένει ἀγαθῇ διαθέσει θὰ εὐαρεστηθῇ νὰ ἀποδεχθῇ εὐμενῶς τὴν τα/πεινὴν ἡμῶν ταύτην ἐκθεσιν καὶ ἐπιφέρῃ τὴν θεραπείαν τῆς ἀλγεινῆς / ταύτης καταστάσεως, ἀνθ' οὗ θὰ ἐπισπάζεται τὴν ἰσόβιον εὐγνωμοσύ/νην τοῦ πιστοῦ καὶ ἀφοσιωμένου Αὐτῇ λαοῦ τοῦ ἡμετέρου χωρίου. /

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως. / Ἐν Μαριαῖς / τῇ 5/18 Μαρτίου 1901. / Ἡ Μουχταροδημογεροντία Μαριῶν.

31

1902 Αυγούστου 29

Σε δίφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,247×0,193. Τσακίζεται δύο φορές οριζόντια καὶ μία κάθετα. Στὴν 4η σελίδα αναγράφεται ἡ παρακάτω περίληψη: «Πωλητήριον διὰ τὸ πλοῖον / τοῦ Γεωργίου / Παναγιώτου Κορδέλης / 1902 Αὐγούστου 29 Μαριαῖς». Προέρχεται ἀπὸ τ' ἀρχεῖο Φυλαχτάκη, που βρίσκεται στο Λαογραφικὸ Μουσεῖο Καβάλας. Στὸ τέλος τοῦ κειμένου ὑπάρχει τουρκικὸ χαρτόσημο.

Πωλητήριον ἔγγραφον. / Διὰ τοῦ παρόντος πωλη/τηρίου ἔγγραφου δῆλον ποιῶ ὁ ὑποσημειούμενος Γεώρ/γιος Παναγιώτου Κορδέλης ὅτι σήμερον οἰκεία θελήσει / καὶ ἀπαραβιάστως ἐπώλησα εἰς τὸν κ. Ἀναγνώστην Φ. / Βαρσαμίδην τὸ ἀναλογοῦν μερίδιον 1/4 ἐκ τοῦ πλοί/ου μας, ὀνομαζόμενον «Χαρίκλεια», συγκείμενον ἐκ τόν/νων 12 μὲ σημαίαν ὀθωμανικὴν. Τὸ ρηθὲν με/ρίδιόν μου ἐπώλησα διὰ λίρας ὀθωμ. δέκα ἀριθ. / 10, τὰς ὁποίας ἔλαβον σώας καὶ ἀνελλιπῶς μέχρι τελείας / ἐξοφλήσεως, ὡς καὶ ἄνευ ἐξόδων μέχρι τῆς σήμερον, / παραιτούμενος τοῦ λοιποῦ ἐγὼ τε καὶ οἱ κληρονόμοι / μου παντὸς ἐπ' αὐτοῦ δικαιώματος. Εἰς ἐνδειξιν / δὲ τούτου ἐγένετο τὸ παρὸν καὶ ὑπογραφὴν παρ' / ἐμοῦ καὶ τῶν κάτωθι παρευρεθέντων ἀξιο/πίστων μαρτύρων δίδεται εἰς χεῖρας τοῦ ρηθέντος / ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτῷ ὅπου δεῖ. / Ἐν Μαριαῖς τῇ 29ῃ Αὐγούστου / 1902 / Γεώργιος Π. Κορδέλης ὑπόσχομαι / καὶ ἐπώλιστα / Ἀναγνώστης Ξανθοῦ μάρτυς / Μιχαὴλ Παπᾶ Ἰωάννου μάρτυς.

32

1902 Αυγούστου 29

Σε δίφυλλο χαρτί με διαστάσεις 0,248×0,192. Τσακίζεται δύο φορές οριζόντια και μία κάθετα. Στην 4η σελ. αναγράφεται η περίληψη: «Πωλητήριο δια / τοῦ πλοίου τοῦ / Κυπαρισίου Κασσούδη / 1902 / Μαριαῖς». Προέρχεται από το ίδιο αρχείο και είναι γραμμένο από τον ίδιο γραφέα που συνέταξε και το προηγούμενο έγγραφο. Στο τέλος του κειμένου υπάρχει τουρκικό χαρτόσημο. Στο έγγραφο αναφέρεται ότι ο Αναγνώστης Φ. Βαρσαμίδης αγόρασε από τον Κυπαρίση Δ. Κασσούδη το ανάλογο μερίδιόν του από το πλοῖον «Χαρίκλεια», που ήταν το 1/12, αντί του ποσού των 588 γροσίων. Την πράξη υπογράφουν στις 29 Αυγούστου 1902 οι μάρτυρες Αναγνώστης Ξανθοῦ και Δημήτριος Κωνσταντίνου.

Μ' άλλη πράξη που συντάχτηκε την ίδια μέρα, ἤτοι στις 29 Αυγούστου 1902, από το ίδιο πλοῖο «Χαρίκλεια» πωλείται από τα τέκνα του μακαρίτη Θωμά Γιαννάκη στον Αναγνώστη Φ. Βαρσαμίδα πάλι ἄλλο 1/12 αντί του ποσού των 588 γροσίων. Η πράξη, που συντάχτηκε από ἄλλο γραφέα, υπογράφεται από τους μάρτυρες Γεώργιο Κυπαρίση και Εὐάγγελο Γ. Δρακόντου. Το έγγραφο αυτό, ὅπως και το προηγούμενο, περιέχονται στ' αρχείο Φυλαχτάκη, που βρίσκεται στο Λαογραφικό Μουσείο Καβάλας.

33

1903 Απριλίου 8

Σε μονό φύλλο χαρτιού με διαστάσεις 0,246×0,192. Τσακίζεται δύο φορές οριζόντια και μία κάθετα. Στην πίσω σελίδα αναγράφεται: «Ἐπισήμως. / Αὐθημερὸν ἐκοινοποιήθη ἡ παροῦσα διαμαρτύρησις εἰς τὸν / ἀντίδικον κ. Παναγιώτην Σωτηρίου καὶ ἐπικυροῦται παρὰ / τῆς Μουχαταροδημογεροντίας Μαριῶν. / Ἀναγνώστης Ξανθοῦ / Γεώργιος Π. Κορδέλης / Γεώργιος Κυπαρύσου / Εὐάγγελος Κ. Δρακόντου / Μιχαὴλ Παπᾶ Ἰωάννου». Στο τέλος υπάρχει τουρκικό χαρτόσημο. Το κείμενο ἔχει ασυνταξίες. Προέρχεται από τ' αρχείο Φυλαχτάκη, που βρίσκεται στο Λαογραφικό Μουσείο Καβάλας.

Διαμαρτύρησις. / Πρὸς τὴν Μουχαταροδημογεροντίαν Μαριῶν. / Ἐνταῦθα. / Κύριοι γνωστὸν σᾶς εἶναι ὅτι πρὸ ὀχτῶ μηνῶν [καὶ] περίπου / ἀγόρασά εἰς τὴν κατοχήν μου τὸ ἥμισυ καὶ ἓν δωδέκατον / πλοῖον ὀνομαζόμενον «Χαρίκλεια» ἐπὶ σημαίαν ὀθωμανικὴν τόννων / δώδεκα ἀπὸ τοὺς κυρίους Γεώργιον Π. Κορδέλην, Πανα. Ἰωάννην Σωτηρίου, Κυπαρίσην Δημητρίου καὶ ὀρφανὰ (κληρονόμοι) / τοῦ Θωμᾶ Γιαννάκη συμφώνως δὲ τὰ ἀνά χεῖρας μου πωλητήρια. /

Διαμαρτύρουμαι ἐναντίον τοῦ Παναγιώτη Σωτηρίου Τζακῶνη / ὡς παρτζανέβολος καὶ αὐτός, ἐπεδῆς ἐργάζεται τὸ ρηθὲν πλοῖον / μέχρι τοῦδε

ἄνευ διαταγὴν μου καὶ συνεννόησίν μου, πρῶτον / νὰ μοῦ παραδώσει ἐπὶ ὀχτῶ μῆνας λο/σμὸν καθαρὸν δοῦναι / καὶ λαβεῖν καὶ δεύτερον οὐδὲν δικαίωμα χαίρεται νὰ / ἐργασθεῖ αὐτῷ ἄνευ τὴν συνεννόησίν μου καὶ διαταγὴν μου. / Ἐν περιπτώσει τὸν θεωρῶ ἐπεύθυνον εἰς τοὺς ἐπικινδύνους³⁶ / τοῦ πλοίου καὶ εἰς ἄλλα τὰ περαιτέρου κτλ. κλ. /

Συμφώνως τοῦ νόμου παρακαλῶ νὰ / κοινοποιηθεῖ εἰς αὐτὸν ἐπεσήμους καὶ νὰ ὑποκυρωθεῖ, ἵνα / δοθῇ εἰς χεῖρας μου πρὸς ἀσφάλειαν. Διατελῶ μετὰ σεβασμοῦ. / Τῇ 8 Ἀπριλίου 1903 Μαριαῖς. / Ἀναγ. Φ. Βαρσαμίδης.

34

1319 Νοεμβρίου 15

Σε μονό φύλλο χαρτιοῦ με διαστάσεις 0,268×0,215. Τσακίζεται μία ὀριζόντια καὶ δύο κάθετα. Στὴν πίσω σελ. αναγράφεται: «Διαταγὴ διὰ τοῦ περιβολίου / νὰ συνάξου ἐλόδε(τ)ρα». Προέρχεται ἀπὸ τ' ἀρχεῖο Φυλαχτάκη, που βρίσκεται στο Λαογραφικὸ Μουσεῖο Καβάλας. Ἡ τουρκικὴ χρονολογία 1319 ἀντιστοιχεῖ με τὸ χριστιανικὸ ἔτος 1903.

Πρὸς τὸν Μουχτάρην / Μαριῶν / ἀριθ. / 53 / Κύριε / Οἱ ἐγγήριοί σας κ. Ἀναγνώστης Βαρσαμίδης καὶ Νικόλαος Ἰωαν/νίδης δι' ἀναφορᾶς τῶν ἐξητήσαντο ὅπως δοθῇ αὐτοῖς ἄδεια νὰ συλλέ/ξωσι τὰς ἐκ τῶν δύο ἰδιοκτητῶν αὐτῶν ἐλαιῶνων ἐλαίας, οἵτινες εἰσὶ περιο/ρισμένοι διὰ τοίχου. Ἐπειδὴ δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμ/βουλίου ἡ συλλογὴ τοιούτων ἐλαιῶνων, οἵτινες εἰσὶ περιορισμένοι / ἢ διὰ τοίχου ἢ διὰ φράκτου ἀνήκει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἰδιοκτή/του, ὅταν βεβαίως ἐντὸς τοῦ ἐλαιῶνος τοῦ δὲν ὑπάρχουν ξένα ἐλαιό/δενδρα, τούτου ἕνεκα συνιστᾶσθε ὅπως, ἐὰν εἰς τοὺς ἐλαιῶνας, τοὺς / ὁποίους λέγουν ὅτι ἔχουν περιορισμένους διὰ τοίχου, δὲν ὑπάρχωσι / ξένα ἐλαιόδενδρα ἀναμειγμένα συμφώνως τῇ ἀποφάσει τοῦ / Διοικητικοῦ Συμβουλίου, νὰ ἀφήσητε αὐτοὺς ἐλευθέρους διὰ τὴν / συλλογὴν αὐτῶν. / Τῇ 15η 9/βρίου 1319. Ὁ Μουτεσαρίφης / Θάσου (τ. μικρὴ στρόγγυλη τουρκικὴ σφραγίδα).

35

1909 Μαῖου 1

Τὸ ἔγγραφο δημοσιεύεται ἀπὸ φωτοτυπία που μοῦ εἶχε παραχωρήσει ὁ δικηγόρος

36. Λανθασμένα αναγράφεται ἐπικινδύνους ἀντὶ κινδύνους.

Αύγουστος Προέδρου. Μετά το θάνατό του αναζήτησα το οικογενειακό αρχείο του αλλά δεν το ανεύρα. Στο αρχείο του υπήρχε και μια δικαστική απόφαση με την οποία τιμωρούνταν ο καταχραστής μουχτάρης σε φυλάκιση 8 μηνών. Δεν μου παραχώρησε όμως αντίγραφο, γιατί επρόκειτο για γνωστό όνομα μεγάλης οικογένειας των Λιμεναρίων. Ο πατέρας του Αυγούστου Προέδρου, ο Παναγιώτης Προέδρου, ήταν χρόνια πολιτικός αντίπαλος του καταχραστή μουχτάρη. Είναι μεγάλων διαστάσεων το έγγραφο. Πάνω αριστερά υπάρχει η σφραγίδα της μητρόπολης Μαρωνείας και Θάσου, ενώ στο τέλος του κειμένου υπάρχουν τρία τουρκικά χαρτόσημα.

‘Ο τοῦ ‘Αγίου Μαρωνείας Γεν. ‘Επίτροπος / ἀρχιμανδρίτης Πατρίκιος ἐπικυροῦ. / Πληρεξούσιον / ‘Αριθ. Πρωτ. / 367. / Δι’ οὗ γίνεται δῆλον ὅτι οἱ ὑποφαινόμενοι / ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιῶν τῆς κοινότητος Κάστρου, ὡς / καὶ ἡ ἐφορεία τῆς αὐτῆς Κοινότητος ἀντιπροσωπευομένη / ὑπὸ τῆς Κοινότητος, συνελθόντες σήμερον εἰς κοινὴν συνεδρίασιν, ἀναγνωρίζει καὶ καθιστᾷ πλη/ρεξούσιον τὸν κύριον Π. Α. Προέδρου, μουχτάρην, / πρὸς διακανόνισιν καὶ διευθέτησιν τῶν κοινοτικῶν / ζητημάτων, ἐν ἐκάστη ἐποχῇ παρουσιασθέντων, ὡς / καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν βακουφικῶν χρημάτων, / συνάμα δὲ καὶ τὰ καταχρησθέντα χρήματα, χάριν / ἐμπιστοσύνης παρὰ τῆς αὐτῆς Κοινότητος παρὰ τῆς τέως / Μουχταροδημογεροντίας. / Δίδομεν τὸ παρὸν πληρεξούσιον παρὰ τοῖς / ἐπιτετραμμένοις, ἵνα ἔχῃ τὴν ἰσχὺν ἐνθα ἀνήκει καὶ / εἰς ἐνδειξιν ὑποφαινόμεθα. / ‘Εν Μέσῃ Κάστρου Μαΐου / 1η 1909 / ‘Επιτροπὴ ‘Αγίου ‘Αθανασίου / Κάστρου / Δανῆιλ Μοναχὸς / Δημήτριος παπα’Ιωάννου / ‘Επιτροπὴ ‘Αγίου Γεωργίου / Μέσῃ Κάστρου / Γεώργειο βασηλείου / Παναγιώτης Ι ‘Αγγελοῦ / ‘Η ‘Εφορεία Κάστρου / Αναγνώστις σοτιρίου / Γεώργιος Δ. Βλάχου / ‘Ιωάννης Α Κωστῆ / Δημογεροντία καὶ Πρόκριτοι / νικόλαος Βασιλείου / Σταυρόπουλος Ἰωάννου / Πρόκριτοι / ‘Αναστάσιος Α ‘Ιατρὸς / Κων. Γ Σγουρίδης / Γεώργιος Κυπαρισίου / Δ Παπαοικονόμου / ‘Ιωαννης Κοσταντίνου / Παναγιωτις Αυγου(σ)τι Χιωτη.